

چېن مېيلن

قەدىمىي داچىدىكى مۇھەببەت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

قەدىمىي داچىدىكى مۇھەببەت

تەرجىمە قىلغۇچى : پاتىگۈل روزى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

بۇ كىتاب جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى نەشرىيات شىركىتىنىڭ
1995 - يىل 11 - ئاي 1 - نەشرى 1995 - يىل 11 - ئاي 1 - باسمىغا ئاساسەن
تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى .

本书根据中国文联出版公司1995年11月第1版,1995年11月第1次
印刷本翻译出版.

مەسئۇل مۇھەررىرى : مەريەم مەمتىمىن
مۇقاۋىسىنى لاهىيىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ

قەدىمىي داچىدىكى مۇھەببەت

ئاپتورى : چېن مېيلىن
تەرجىمە قىلغۇچى : پاتىگۈل روزى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نۆ)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى : 850×1168 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى : 8 قىستۇرما ۋارىقى : 2

2001 - يىل 6 - ئاي 1 - نەشرى

2001 - يىل 6 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تراژى : 3,000 — 1

ISBN7—228—06398—8/I • 2372

باھاسى : 10.00 يۈەن

图书在版编目(CIP)数据

古宅情深/陈美琳著;帕提古丽·肉孜译. —乌鲁木齐:新疆人民出版社,2001.5

(紫色梦幻系列)

ISBN7—228—06398—8/I. 2372

1. 古... Ⅰ. ①陈... ②帕... Ⅱ. 长篇小说—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) N. 1247.5

中国版本图书馆CIP数据核字(2001)第23704号

古宅情深(维吾尔文)

陈美琳 著

帕提古丽·肉孜 译

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001)

新疆新华书店发行

新疆工人时报印刷厂印刷

850×1168毫米 1/32开本 8印张 2插页

2001年6月第1版 2001年6月第1次印刷

印数:1—3,000

ISBN7—228—06398—8/I·2372 定价10.00元

ئاپتورنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

چېن مېيلىن تەيۋەنلىك مەشھۇر ئايال يازغۇچى . 1967 - يىلى 3 - ئاينىڭ 17 - كۈنى تۇغۇلغان . مەخسۇس كىيىم - كېچەك لايىھە-لەش كەسپىدە ئوقۇغان . كىچىكىدىن تارتىپلا كىتاب ئوقۇشقا ، مۇزىكا ئاڭلاشقا ھېرىس بولۇپ ، ئىتتى بەكمۇ ياخشى كۆرەتتى . ئوچۇق مىجەز ، خۇش - چاقچاق ، چىقىشقاق بۇ ئايال يازغۇچى-نىڭ ھازىرغىچە 20 پارچىدىن ئارتۇق رومانى نەشر قىلىندى . ئۇ تەيۋەن ئەدەبىيات - سەنئەت سەھنىسىدە چاقنىغان بىر نۇرلۇق يۇلتۇز

فاڭ لىفەن ئىشخانىدا ئۇدۇلىدىكى بوش تۇرغان كاتىپ ئورنىغا بىر ھازاغىچە قاراپ ئولتۇردى . ئاندىن بىزار بولغاندەك كۆزلىرىنى باشقا ياققا يۆتكىدى . ھېچكىم كاتىپقا ئۇنىڭدەك موھتاج بولمىسا كېرەك . ھازىر فاڭ جەمەتى كارخانىسى كېڭىيىۋاتىدۇ . ئىشلار ئۇنىڭ چېچىدىنمۇ تولا . شۇڭا ئۇ — فاڭ جەمەتى كارخانىسىنىڭ باش مۇدىرى بىر قانچە كۈندىن بېرى قېنىپقنا ئۇخلىمىدى . كىممۇ بىر كاتىپقا ئۇ- نىڭدىنمۇ بەكرەك موھتاج بولسۇن ؟ ھېچكىم ، ئاناڭنى ، بۇ ئورۇن قاچانغىچە شۇنداق بوش تۇرار-

كىن ؟

مۇشۇلارنى ئويلاپ فاڭ لىفەننىڭ ئاچچىقى كېلىپ قۇيقا چاچلىرى تىكىلىشىپ كەتتى . توساتتىن ئىشىك قاتتىق چېكىلىپ ، ئارقىدىنلا جۇ ۋېيمىن ئۇچقاندەك كىرىپ كەلدى ۋە ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ :
— ھوي ئاغىنە ! راستتىنلا شۇنداق قىلماقچى بولۇۋاتمايدىغان- سەن ؟ — دەپ ۋارقىرىغاندەك سورىدى .

فاڭ لىفەن ئىشىك چېكىلگەندىلا ئۇنىڭ كىملىكىنى پەرەز قىلىپ بولغانىدى . جۇ ۋېيمىندىن باشقا يەنە كىممۇ ئۇنىڭ ئىشىكىنى مۇشۇنداق چېكەلسۇن ؟

— ئاۋۋال ئىشىكىنى يېپىۋەت . سەندەك بىر باش دېرىكتورنىڭ ماڭا ئوخشاش باش مۇدىرغا قوللىرىنى شىلتىپ ، ۋارقىراپ سۆزلىگىنىنى باشقىلار كۆرسۇن ، يۈزى تۆكۈلسۇن دەمسەن ؟ — دېدى فاڭ لىفەن كۈلۈمسىرەپ .

جۇۋېيمىن ئىتتىك بېرىپ ئىشىكىنى ياپتى — دە ، دەرھال قايتىپ

كەلدى .

— سەن راستلا ئاشۇ داچىنى سېتىۋالماقچى بولۇۋاتامسەن ؟
— شۇنداق .

— ئالغىچ قالدېڭمۇ ، — جۇ ۋېيمىن چېچىلىپ كەتتى ، — دا-
چىغۇ چوڭكەن . بىراق ئورنى ياخشى ئەمەس ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىنتايىن
كونا ، چى فامىلىلىك ئەبلەخ تېخى ئۇنىڭغا 50 مىليون باھا قويدى . بۇ
ئادەمنى بوزەك ئەتكەنلىك ئەمەسمۇ ؟ مەن ئۆز قۇلقىمغا ئىشەنمەي تۇر-
سام . كىم بىلسۇن ، سەن بۇ باھاغا ئالماقچى بوپسەن . ئاغىنە ، سەن ئە-
زەلدىن زىيان تارتىدىغان سودىنى قىلمايتتىڭ . بۇ قېتىم زادى نېمە بول-
دۇڭ ؟

جۇ ۋېيمىن شۇنچە كايىپ سۆزلەپ كەتسىمۇ ، فاڭ لىفەن پەرۋا-
سىز ھالدا كۈلۈپ تۇراتتى . ئەمەلىيەتتە بۇ ئىككىيلەننىڭ ئوتتۇرىسىدا
يۇقىرى — تۆۋەنلىك مەۋجۇت ئەمەس ئىدى . بۇ ئىككىسى ئالىي مەكتەپتە
ساۋاقداش ئىدى . ھازىر بىللە ئىشلەيتتى . بىر تۇغقان قېرىنداشلاردىنمۇ
يېقىن ئىدى . شىركەت يېڭى قۇرۇلغان جاپالىق شارائىتتا جۇۋېيمىن
شىركەتكە كىردى . جاپادىمۇ — ھالاۋەتتىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولدى .
ھازىر ھەممە ئىش ئىزىغا چۈشۈپ ، كارخانا نۇرغۇن تەرەققىياتلارغا ئې-
رىشتى . ئۇلار ئوتتۇرىسىدىكى دوستلۇقمۇ شۇنىڭغا ئېگىشىپ تېخىمۇ
چىڭدى !

شۇنداق بولغاچقىمىكىن فاڭ لىفەن باش مۇدىر ، جۇ ۋېيمىن باش
دېرىكتور بولسىمۇ ، نەدىلا بولمىسۇن بىر بىرىنىڭ ئىسمىنىلا ئاتىشاتتى .
بۇ ھەممە ئادەمگە ئايان ئىدى .
دوستىنىڭ ئېھتىياتچانلىقىغا ، ئۆزىنى باسالماي قالغىنىغا فاڭ لى-
فەننىڭ كۈلگىسى كەلدى .

— ھەي ، ئۆزۈڭنى بېسىۋال . سېتىۋالدىغىنىم ناھايىتى بىر دا-
چىغۇ ، قارا سېنىڭ جىددىيلىشىپ كەتكىنىڭنى .
— ئۆزۈڭنى بېسىۋال ؟ سەن شۇنچە كۆپ پۇل خەجلەپ ئا-
شۇنداق بىر كونا داچىنى سېتىۋالسىمەن دەۋاتساڭ . مەن قانداقمۇ ئۆزۈمنى
بېسىۋالالايمەن ؟ ئاغىنە ، پۇل تاپماق ئۈنچە ئوڭاي ئەمەس . دۇرۇس ،

پۇل ئۆزۈڭنىڭ ، قانداق خەجلىڭنىڭ كەلسە شۇنداق خەجلىەيسەن . لېكىن سەندىن سوراپ باقاي ، ئەس ھوشۇڭ جايدىمۇ – قانداق ؟ كېيىن پۇ- شايىمەن قىلىپ توسمىدىڭ ، دەپ مەندىن رەنجىپ يۈرمە جۇمۇ .

— خاتىرجەم بول ، ئەس – ھوشۇم جايدا .

— ئەمىسە نېمىشقا باشقىسىنى سېتىۋالمايسەن ؟ — سورىدى جۇ ۋېيمىن چۈشەنمەي ، — 50 مىليون دېگەن ئورنى ياخشى ، يېڭى ، ھەتتا شۇنىڭغا ئوخشاش چوڭلۇقتىكى داچىنى سېتىۋېلىپ ئاشىدىغان پۇل تۇرسا ، نېمىشقا سەن . . .

فاڭ لىفەن قول ئىشارىتى بىلەن ئۇنىڭ گېپىنى بۆلدى :

— ئەلۋەتتە ، مېنىڭمۇ ئويلىغانلىرىم بار ، — دېدى .

— گەپنى ئوچۇقراق دېسەڭ قانداق ؟

— ۋاقتى كەلگەندە ، ساڭا ئالدىرىماي چۈشەندۈرۈپ قويىمەن .

جۇ ۋېيمىن ئاچچىقلانغان ھالدا :

— ئىختىيارىڭ . ئۆزۈڭنىڭ نېمە ئىشلارنى قىلىۋاتقانلىقىڭنى

بىلسەڭلا بولىدىغۇ . ئىشىمنىڭ كۆپلىكىدىن سەن بىلەن تالىشىپ ئولتۇ-

رىدىغان چولام يوق ، — دەپلا ئىشىككە قاراپ ماڭدى .

— ئىشىم كۆپ ؟ مېنىڭدىنمۇ كۆپمۇ ؟ — فاڭ لىفەن ئۇدۇلدىكى

بوش ئورۇنغا قاراپ خورسىنىپ قويدى . ئاندىن بىر ئىش ئېسىگە كەل-

گەندەك ئۇنى چاقىرىۋالدى .

— ئاغىنە بېرى كەلگىنە .

— نېمە ئىش ، ئالدىراۋاتقانلىقىمنى كۆرمەيۋاتامسەن ؟ — جۇ

ۋېيمىننىڭ كەيپىياتىدىن نارازىلىق چىقىپ تۇراتتى ، — ئىش بولسا

تېزراق دېگىن .

— ئاغىنە ، سېنىڭ كاتىپىڭ . . . توي قىلىپ بالىلىق بولۇپ

بولدىغۇ ؟

— شۇنداق ، — جۇ ۋېيمىن بۇنى سوراپ نېمە قىلدىكىنە دې-

گەندەك گۇمان نەزەرى بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ قويدى .

— ئۇ كېلىپ مېنىڭ كاتىپلىقىمنى قىلسا ، سەن باشقا بىر كاتىپ

تاپساڭ قانداق ؟

— نېمە ؟ — جۇ ۋېيىمىن ۋارقىرىۋەتتى ھەمدە باياتىدىن بېرى ئۆزى دىققەت قىلمىغان بوش ئورۇنغا قارىدى .
— سېنىڭ كاتىپىڭ قېنى ؟ تېخى تۈنۈگۈن ئىشتىن چۈشكەندە كۆرگەننىمىغۇ ؟

فاڭ لىفەن نېمە ئامال دېگەندەك مۇرىسىنى قىسىپ قويدى .

— يەنە شۇنداق بولدىمۇ ؟ — جۇ ۋېيىمىن .

فاڭ لىفەن ئاچچىق كۈلۈپ بېشىنى لىگىشتى .

جۇ ۋېيىمىن پېشانىسىگە بىرنى ئۇردى :

— پەرۋەردىگارم ، ئاياللار سېنىڭ كارۋىتىڭغا چىقىشقا نېمانچە ئىنتىزاردۇ ؟ تەيۋەندە قەددى - قامىتى كېلىشكەن ، پۇلدار ئەرلەر تۈگەپ كەتتىمىكەن ؟ — ئۇ فاڭ لىفەنگە قولىنى شىلتىپ دېدى ، — خۇيۇڭنى ئازراق بولسىمۇ ئۆزگەرتكىن . ئۇنداق قاپقىڭدىن مۇز ياغدۇرۇپ تۇرساڭ ئاياللارنى چۆچۈتۈۋېتسەن . بۇنى نېمىشقا ئۆگىنەلمەيدىغانسەن .

— سەن مېنى ئۆزۈڭگە ئوخشاش دائىم چىشىنىڭ ئېقىنى چىقىدۇرپ ھىجىيىپ يۈر دەمسەن ؟

— بۇ تۇرقىڭدىنمۇ ئۇنداق ئىشلارنى ئۆگىنەلمەيدىغان ئوخشاپ سەن . يەنە كېلىپ مېنىڭ بۇنداق بولغىنىمنىڭ نېمىسى يامان ؟ ھېچ بولمىغاندا قىزلار مەندىن بىزار ئەمەس . مېنى تەلۋىلەرچە قوغلىشىدۇ . خاھلارمۇ يوق . بۇرادەر ! ئوچۇق - يورۇقراق بولساڭ قانداق . ئۇلار بىلەن سالاملاش ، مۇڭداش ، شۇ ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئۆزۈڭگە بولغان خام - خىياللىرىنى بەربات قىلىۋەت .

— ئۇ چاغدا ئەھۋال تېخىمۇ چاتاق بولمامدۇ . سالاملىشىمەنما ؟ مۇڭدىشىمەنما ؟ مېنىڭ ھەتتا ئۇلارنى كۆرسەممۇ ئاچچىقىم كېلىدۇ . ئۇلار قاچان قارساڭ بىردەم ئەينەككە قاراۋاتقان ، بىردەم چاچ تۈزەۋاتقان . گويا مېنىڭ پۇلۇمنى بىكارغا ئېلىپ دەم ئېلىش ئۆتكۈزۈۋاتقان . دەكلا . مېنى ئۇلار بىلەن مۇڭداشقىن دېسەڭ ، ئۆزۈمنى بېسىۋالالماي سەت گەپلەر بىلەن تىللاپ كېتەمدىمكىن - تاڭ .

— بۇنداق قىلساڭ قانداق بولىدۇ . ھازىرقى ئاياللارنىڭ قايسى بىرى شۇنداق ئەمەس ؟ ئىشقىلىپ تاپشۇرغان ئىشىڭنى ئاقىستىپ قويماي ئۆز ۋاقتىدا قىلسىلا بۇنداق قوپاللىق قىلىشنىڭ نېمە ھاجىتى ؟ — جۇ ۋېيمىن خورسىندى ، — مۇبادا سەن ئۇلارنىڭ ئارقاڭدىن سېنى « لىۋ-دېخۇا » ، « گو فۇچىڭ »^① لار بىلەن سېلىشتۇرىدىغانلىقىنى بىلسەڭزە ، ئاچچىقىڭدا ھوشۇڭدىن كېتىدىغان ئوخشايسەن .

فاڭ لىفەن ناھايىتى قوپال ، ھەتتا ئۇزۇندىن بېرى ئاغزىغا ئېلىپ باقمىغان سەت گەپتىن بىرنى قىلىۋەتتى .
— قارىغاندا ئۇلار بەكلا « ئەركىن » لىشىپ كەتكەن ئوخشىمامدۇ ؟

— بولىدىلا ، خوتۇن خەق دېگەننىڭ ئالتە ياشتىن يۇقىرى ، 30 ياشتىن تۆۋەنلىرىنىڭ قايسى بىرىنىڭ چوقۇنغۇچىسى يوق . ھەرقانچە توسقىنىڭ بىلەنمۇ بىكار ، — دەپ كۈلۈپ كەتتى جۇ ۋېيمىن .
— سېنىڭ كاتىپىڭنى يۆتكەيمەن دېيىشىمدىكى سەۋەبمۇ شۇ ، ھېچ بولمىغاندا ئۇنىڭ ئائىلىسى ، بالىسى بولغاندىكىن ، ماڭا يېپىشىۋالماستىن دەيمەن ، — دېدى فاڭ لىفەن ئۇلۇغ — كىچىك تىنىپ .
— گېزىتكە ئېلان چىقىرىپ يەنە بىرنى تاپساڭ ...

— ماڭا رەھىم قىلغىن ، مەن بۇرۇنلا جاق تويغان . ئادەمنىڭ ئالسى ئىچىدە ، ھايۋاننىڭ ئالسى تېشىدا دېگەندەك ، تۇرقىدىن دۇرۇس-تەك كۆرۈنگىنى بىلەن قوبۇل قىلىپ بولغاندىن كېيىن يېڭى قىلىقلارنى چىقىرىدىكەن . تېشى پال — پال ، ئىچى غال — غال دېگەن شۇدە .

— شۇڭا ماڭا كۈچۈڭ يېتىپتۇ — دە ؟ — دېدى جۇ ۋېيمىن ئاغرىغان ھالدا ، — لو ھەدىنىڭ بۇ ئىشنى قىلمۇ ئاتقىنىغا خېلى يىللار بولدى ، ھەممىنى بەش قولىدەك بىلىدۇ . ھېچنېمىنى بىلمەيدىغان بىرسىگە يېڭى ياشتىن ئۆگەتكىلى تۇرسام ماڭمۇ ئۇۋال ئەمەسمۇ . سەن ھەدېسىلا تەييارغا ھەييار بولۇپ مېنى جاپادا قويسەن . مېنى زادىلا قېرىندىشلىق قاتارىدا كۆرمەيدىكەنسەن .

① داڭلىق ناخشا چولپانلىرى .

— مېنىڭ باش قېتىنچىلىقىمنى ئۆزۈڭمۇ بىلىسەنغۇ . ماڭا بىر ياردەم قىلىۋەت ، قانداق ؟

— سەن دېگەن خوجايىن . مېنىڭ « ياق » دېيىشكە بېشىم ئۈن-مىدى ؟ بىراق لو ھەدە كېلىپ سېنىڭ كاتىپلىقىڭنى قىلسا ، ۋەزىپىسى ئۆستۈرۈلگەنگە باراۋەر بولىدۇ . ئۇنداقتا سەن ئۇنىڭ ئىش ھەققىنى تەڭشەپ بېرىشىڭ كېرەك .

— ئەلۋەتتە شۇنداق قىلىمەن . دە ، — دېدى فاڭ لىفەن بېشىنى لىڭشىتىپ .

— يەنە . ئالاھىدە ئەھۋال بولۇپ قالمىسىلا ئۇنى ئىسمىنا قوشۇپ ئىشلەتسەك بولمايدۇ .

— بۇ . . .

— ھەي ! ئۇ دېگەن كەسىپ ئەھلى ، ھەم ئائىلىسى بار ئايال . ئەگەر سەن ئۇنى تەڭقىسلىقتا قويساڭ ، ئۇ كېتىپ قالسا ، ئۆزۈڭ جاپادا قالارسەنمىكەن .

— بولىدۇ ، بولىدۇ . سېنىڭ دېگىنىڭچە بولسۇن . مېنى قورقۇت-مىساڭ قانداق ؟ ئۇ قاچان بۇياققا كېلىدۇ ؟

— ئىشقىلىپ مەن ئادەم تېپىپ ئىشلارنى ئۆتكۈزۈۋالغاندىن كېيىن كېلىدۇ . دە .

— ئۇنداقتا قانچىلىك ۋاقىت كېتەر ؟ سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي ئىشلىرىڭنى تېزىرەك تۈگەتكىن . بۇياقتىكى ئىشلار تاغدەك دۆۋىلىشىپ كەتتى .

جۇ ۋېيىمىن نارازى بولغان قىياپەتتە :

— بۇنىڭغا مېنىڭمۇ ئامال يوق . ئىلاج قىلىپ تېزىرەك ئادەم تېپىشنىڭ يولىنى قىلارمەن . بۇ بىرنەچچە كۈن ئازراق جاپا چېكىدىغان بولىدۇڭ ، — ئۇ گېپىنى تۈگىتىپلا ، شوخلۇق قىلىپ ھەربىچە چاس بېرىپ قويۇپ ، چىقىپ كەتتى .

فاڭ لىفەن ئائىلاج بېشىنى چايقىدى . ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭغا شۇ نەرسە ئايان ئىدىكى ، ئۇ قانچىكى قىيىن ئەھۋالدا قالسا جۇ ۋېيىمىن دې-

گەن بۇ كاساپەت شۇنچە خۇشال بولۇپ كېتەتتى . ھەي ! زادى كىم خوجايىنىكىنە !

× × ×

كې ۋېنۋېن ئادۋوكاتلىق ئورنىدىن چىقىپ ، شامالغا قارشى ماڭ-
ماقتا . ئۇ كۆڭلىنىڭ كۆتۈرۈلۈپ قالغانلىقىنى ياكى ئازابلىنىۋاتقانلىقىنى
ئۆزىمۇ دەپ بېرەلمەيتتى .

مانا ، ھەممىسى تۈگىدى ، ئۇ غەيرەتكە كېلىپ كۆڭۈلسىز تۇر-
مۇش قەپسىدىن قۇتۇلۇپ ئاخىر ئازادلىققا چىقتى .

خەق نېمە دېسە دەۋەرسۇن ئۇ نېمىشقا ئىشلىرىدا ئۇتۇق قازانغان ،
قىچقارسا ئېتى ، تۇتسا سېپى بار ئاشۇنداق ئەردىن ئايرىلىپ كېتىدۇ ؟
ئەلۋەتتە ، خې گۇاڭدا كۆرۈنۈشتە كىشىلەرگە ياخشى تەسىر بېرىشكە
ئۇستا ، بىراق كىمۇ ئۇنىڭ ھەقىقى ئەپت - بەشىرىسىنى كۆرەلسۇن ؟
يەنە كىمۇ ۋېنۋېننىڭ دەرد - ئەلەمدىن پارە - پارە بولۇپ كەتكەن يۈ-
رىكىنى كۆرەلسۇن ؟

ئۇنىڭ ھازىر ھېچ نەرسىسى قالمىدى . يەنە نېمە ئۈچۈن باش-
قىلارنى دەپ ئۆزىنى قۇربان قىلىدۇ ؟ ئۇ تۈپتۈز قورسىقىنى سىلىۋىدى ،
كۆز ياشلىرى خۇددى يېپى ئۈزۈلگەن مارجاندەك ، كىيىملىرىگە تۆ-
كۈلدى . بىچارە بالام بۇ دۇنياغا كۆز ئېچىشقا قادىر بولالمىدىڭ ، ھەم-
مىسى ئاپاڭنىڭ سەۋەنلىكى ، ساڭا ياخشى بىر دادا تېپىپ بېرەلمىدىم . . .
ماگىزىن ئەينىكىدىن ئۇنىڭ چىرايى كۆرۈندى . تاتارغان ، ياش
بىلەن نەمدەلگەن يۈزى ئىنتايىن سۇلغۇن . قىسقىغىنا بىر يىللىق كۆ-
ڭۈلسىز تۇرمۇش ئۇنى ئىزن ياش قېرىتتۈرگەندەك ئىدى . بۇنى كىمىدىن
كۆرۈش كېرەك ؟ بۇنى پەقەت ئۆزىنىڭ ساددىلىقىدىن ، شېرىن - شېكەر
ياغلىما سۆزلەرگە ، بۇزۇلباس ۋەدىلەرگە ئىشىنىپ كەتكەنلىكىدىن كۆ-
رۈش كېرەك ، بوپتۇ . دەريادىن ئۆتكەن كېمىنىڭ ئىزى قالمايدۇ . بۇ
پەقەت بىر قېتىملىق قاباھەتلىك چۈش بولۇپ قالسۇن .

ئۇ ھەممە كۆڭۈلسىزلىكنىڭ تۈگىگەنلىكىدىن خۇشال بولۇشى

كېرەك . ئۇ خې گۇاڭدانىڭ تۇرمۇش قەپسىدىن قۇتۇلۇپ چىقالغانىدە .
كەن ، پەقەت جىسمانىي جەھەتتىنلا ئەمەس ، سەنئىي جەھەتتىنمۇ ئۆزىنى
تىرىشىپ ساغلاملاشتۇرۇشى كېرەك . ئۇ ئىلگىرىكىدىن نەچچە ھەسسە
ياخشى ياشىشى ، ئۇرۇق - تۇغقان ، دوست - بۇرادەرلىرىگە ، ئۆزىنىڭ
قارارىدىن قىلچە پۇشايمان قىلمايدىغانلىغىنى بىلدۈرۈپ قويۇشى كېرەك .
كې ۋېنۋېن شۇلارنى خىيالىدىن ئۆتكۈزۈپ ئالغا قاراپ ماڭدى ،
كۆزلىرىدىن قەتئىيلىك ، ئۈمىد ئۇچقۇنلىرى چاقنىدى ، قەدەملىرى تېز-
خېمۇ تېزلەشتى .

بۇ ، شەھەر سىرتىغا جايلاشقان بىر قەدىمىي داچا ، ئىلگىرى بىر
نەچچە قېتىم سىرلىنىپ ، زىننەتلەنگەن بولسىمۇ ، ھازىر سىرلىرىنىڭ
رەڭگى ئۆچۈپ كەتكەن . ئىسمىنى بىلىپ بولمايدىغان ئۆسۈملۈكلەر يا-
مىشىپ يېشىل تۈسكە كىرگۈزۈپ قويغانىدى . كەڭرى قورودا بىر تۈپ
قېرى دەرەخ بولۇپ ، بۈك - باراقسان شاخ - يوپۇرماقلىرى خۇددى
كۈنلۈكتەك يېپىلىپ ، كۈن نۇرىنى توسۇپ ، ھەممە يەرگە سايە تاشلاپ
تۇراتتى . بىر ئايال يۈگۈرگىنىچە چىقىپ دەرۋازىنى ئاچتى ۋە سىرتقا
قاراپلا خىجالەت بولغان ھالدا :

— خېنىم سىز . . . سىز يەنە كۈچۈك ئېلىپ كەلدىڭىزمۇ ؟ بېگىم
تازا خاپا بولىدىغان بولدى - دە ، — دېدى .

چى شياۋيىن ئۇچىسىغا ئاق كوپتا ، پادىچى شىمى كىيىۋالغان
يېشىنىڭ چوققىسىغا چىقىرىپ بوغۇۋالغان سۇمبۇل چاچلىرى يەلكىسىگە
يېپىلىپ يەلپۈنۈپ تۇراتتى . ئۇ خۇددى ھېچ نەرسىنى ئاڭلىمىغاندەك
ئىشكىتىن كىرىپ كەتتى . چىرايىدىن مەنىستەسلىك ، پەرۋاسىزلىق
چىقىپ تۇراتتى .

— خېنىم . . .

— خاتىرجەم بولۇڭ ۋاڭ ئانا ، دادامنىڭ ماڭا قارىغۇدەك چولسى

يوق ، — دېدى چى شياۋيىن ئۇزايدىن تەشۋىش چىقىپ تۇرغان ۋاڭ ئانىغا قاراپ .

— خېنىم ، ھازىر ئۆيدىكى ئىتلارمۇ ئون نەچچە بولۇپ كەتتى . يېقىندىن بېرى بېگىمنىڭ كەيپىياتى ياخشى ئەمەس ، ئاچچىقىمۇ بەكلا يامان . ھەدىسىلا بۇ ئىتلارنى قوغلاپ چىقىرىۋېتىڭ دەيدۇ . ئەمدى سىز يەنە بىرنى ئېلىپ كەپسىز ، مېنىڭ ئەنسىرەيدىغىنىم ، بېگىم ئۇ — ئەنسىرىگۈدەك نېمە ئىش بار ؟ ئۇرامدۇ ، تىللەمدۇ ئىختىيارى ، ئىتلىرىمنى قوغلىۋېتىدىغان بولسا ، مېنىمۇ قوشۇپ ھەيدەپ چىقارسۇن . پەرۋايىم پەلەك .

— خېنىم

— بولدىلا ، مەن ئۈستىگە چىقىپ كۈچۈكنى يۇيۇپ قويماي ، دادام ئۇ . . . تاماققا كېلەمدۇ ؟

ۋاڭ ئانا بېشىنى چايقىدى :

— بېگىمنىڭ دېيىشچە پۈتۈشىدىغان سودا ئىشى باركەن . تاماققا كېلەلمەيدىغان ئوخشايدۇ . خېنىم ، نېمە يېگىڭىز بار ؟ ئېتىپ بېرى . — بولدى ، قورسىقىم ئاچمىدى ، — چى شياۋيىن ئۆيگە قاراپ ماڭدى .

ۋاڭ ئانا ئۇنىڭ ئارقىسىدىن كېلىۋېتىپ :

— خېنىم يەنە تاماق يېمەمسىز ؟ بۇنداق قىلىۋەرسىڭىز قانداق بولىدۇ ، قارىڭا ئورۇقلاپ كەتكىنىڭىزنى ، ھەممىسى ۋاقتى قارايدا تاماق يېمىگەنلىكىڭىزدىن

— قورسىقىم ئاچمىدى دېدىمغۇ ، يېگۈم كەلگەندە ئۆزۈم ئېتىپ يەيمەن .

ۋاڭ ئانا بېشىنى چايقىغىنىچە جايدا تۇرۇپلا قالدى . ئۇ چى ئائىلىسىگە كەلگەن بەش يىلدىن بۇيان ، خېنىمنىڭ ئىتلار بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتلاردىن باشقا چاغلاردا ، بىرەر قېتىممۇ ئېچىلىپ — يېپىلىپ كۈلۈپ باققىنىنى كۆرمىدى . يىگىرمە ياشلارغا كىرىپ قالغان قىز ، نېمە ئۈچۈن مۇشۇنداق غەمكىن ، مەيۈس يۈرۈيدىغاندۇ ؟ ئانىسى بالدۇر تۇ .

گەپ كەتكەن ، دادىسى ئالدىراش بولغاچقا ئۇنىڭغا ھەمراھ بولغۇدەك ۋاقتى يوقمۇ دەيلى ، لېكىن ھازىر تۇرمۇشتا بۇنداق ئەھۋاللار كۆپمۇ ؟ شۇنداق ئەمەسمۇ ؟ ياشلارنىڭ ئۆزىگە خاس تۇرمۇش ئۇسۇلى بارغۇ ، بەلكىم بۇلارنى بۇ قېرى مەزلۇم چۈشەنمەيدىغاندۇ .

چى شياۋيىن ئۆزىنىڭ ۋانىسىدا بايىلا تالادىن ئېلىپ كىرگەن كىچىك ئاق كۈچۈكنى يۇيۇندۇردى . كۈچۈك ، قورسقى ئاچ ، ماغدۇرى يوقمۇ ياكى ئۇنىڭ ياخشى كۆڭلىنى چۈشەنمەيۋاتامدۇ ، ئەيتاۋۇر ياۋاش-لىق بىلەن ئۇنىڭ يۇيۇپ - تاراشلىرىغا چىداپ جىمجىت تۇراتتى . پە-قەت كۆزلىرىگە سۇ كىرىپ كەتكەندىلا ، بېشىنى سىلكىپ - سىلكىپ قوياتتى .

كۈچۈكنىڭ قورسىقىدا بىر يارا بولۇپ ، چى شياۋيىننىڭ قولى يارىغا تېگىپ كەتسە كۈچۈك تولغىنىپ كېتەتتى — ئاغرىۋاتقاندۇ - ھە ؟ — دېدى ئۇ ئىچ ئاغرىتقان ھالدا ، — چوڭ ئىتلار بوزەك قىلىدۇ ؟ سەن كىچىك تۇرساڭ ئەلۋەتتە ئۇلارغا تەڭ كېلەلمەيسەن ، شۇڭا يارىلاندىڭ ، شۇنداقمۇ ؟ ئاق كۈچۈك كۆزلىرىنى ئادەمنىڭ ئىچىنى ئاغرىتقىدەك مۆلدۈرلە-تىپ ئۇنىڭغا قارىدى .

— بولدى ، مەن بىلىدىم ، سەل تۇرۇپ ياراڭغا دورا سۈركەپ قو-ياي . ئاندىن تاماق بېرەي . قېنىپ بىر ئۇخلىۋالغىن ، — ئۇنىڭ قولى ئىشتا ، ئاغزىمۇ جىم تۇرمايتتى ، — بىلەمسەن ، ئىلگىرى مەن بىر ئىت باققانىدىم . ئىسمى « بەي بەي » ئىدى . ئۇ ئۆلۈپ قالدى . سەن ئۇنىڭغا قۇيۇپ قويغاندەك ئوخشايسەن ، قاپقارا كۆزۈڭ ۋە بۇرنۇڭدىن باشقا ھەممە يېرىڭ قاردەك ئاق . شۇڭا مەن سېنىمۇ « بەي بەي » دەپ چا-قراي . بولامدۇ ؟

كۈچۈك ئۇنىڭ قوللىرىنى يالاپ قويدى . چى شياۋيىن رازىمەن-لىك بىلەن كۈلدى :

— ئۇنداقتا سەن قوشۇلدۇڭمۇ ؟ ئەمەلىيەتتەمۇ بۇ ناھايىتى چىرايلىق ئىسىم . « پاڭ پاڭ » چوقۇم سېنى ياخشى كۆرۈپ قالىدۇ .

چۈنكى سىلەرنىڭ ئىسمىڭلارنى قوشقاندا « بەي بەي ، پاك پاك » ① بو-
لىدۇ ئەمەسمۇ . بۇ ئىسىم ئىنتايىن بەختىيارلىق تۇيغۇسى بەخش ئېتىدۇ
يەنە « كۈەي كۈەي » بىلەن « لې لې » ، « كەي كەي » بىلەن « شىن
شىن » لار بار . ئۇلارنىڭ ھەممىسى سېنىڭ دوستلىرىڭ ، مېنىڭ سى-
لەرگە بۇنداق غەلىتە ئىسىملارنى قويۇشۇمدىكى سەۋەب شۇكى ، سىلەرنى
بۇ يەردە مەڭگۈ بەختلىك ، خۇشال - خۇرام ، ئايرىلماي ئۆتسەكەن دەي-
مەن . مەن سىلەرنىڭ سىرتلادا سەرگەردان بولۇپ يۈرگەن پاسكنا
تۇرقىڭلارنى كۆرۈشنى خالىمايمەن ، بىلىدىڭمۇ ؟

ئىت پەس ئاۋازدا قاۋاپ قويدى .

چى شاۋيىن ئۇنى سىلاپ تۇرۇپ :

— بوپتۇ ئەمەس ، مەن سېنى قۇرۇتۇپ قويماي ، ئاندىن دوستلى-
رىڭ بىلەن تونۇشتۇراي ، بىرگە تاماق يەڭلار ، — دېدى .
ئۇ توك قۇرۇتقۇچ بىلەن كۈچۈكنىڭ تۈكلىرىنى قۇرۇتتى ، تا-
غاق بىلەن تارىدى ، ئاندىن ئازراق ئەتىر چېچىپ قويدى . يارىسىغا دورا
سۈركەشنىمۇ ئۇنتۇپ قالمىدى ، ئەلۋەتتە .
— بولدى « بەي بەي » ناھايىتى مېزىلىك پۇراپ كەتتىڭ ، ھە-
دەڭ ساڭا تاماق بەرسۇن ھە .

كۈن غەربكە ئولتۇردى ، داچا سىرتىدىكى قورودا ، قارا - ئاق ،
چوڭ - كىچىك ، تۈكلىرى ئۇزۇن ۋە قىسقا ئىتلار ئىككى - ئۈچتىن بو-
لۇشۇپ يۈگۈرۈشۈپ يۈرۈشەتتى . چى شاۋيىن « بەي بەي » ۋە بىر
خالتا ئىت يېمىنى كۆتۈرۈپ قورۇغا چىقىشقا ئون نەچچە ئىت ئۇنىڭ
چۆرىسىگە ئولاشتى ، چوڭ ئىتلار تېخى ئۇنى يېقىتۇتىدىغاندەك ئىگىز
سەكرەشتى .

— بولدى ، بولدى ، ھەممىڭلارنىڭ قورسىقى ئېچىپتۇ . ياۋاشلىق
بىلەن ئولتۇرۇڭلار . سىلەرگە تاماق ئەكەلدىم .
ئىتلار بىر - بىرلەپ زوڭرايدى ، ھەتتا شۇنداق رەتلىك ئول-
تۇردى .

① « ئاپئاق - سېمىز » دېگەن مەنىدە .

چى شياۋيىن قولىدىكى « بەي بەي » نى يەرگە قويدى :
— بارغىن ، سەنمۇ بېرىپ ئولتۇر . بەي بەي ھېلى ئىتلارغا ،
ھېلى ئۇنىڭغا قاراپ قويۇپ ، جايدىلا ئوڭدىسىغا يېتىۋالدى .
چى شياۋيىن قاقاقلاپ كۈلگىنىچە :
— قارىغاندا بۇ ئىشلارنى ساڭا باشقا بىر كۈنى ياخشىراق ئۆ-
گەتمەسمۇ بولمىغۇدەك ، — دېدى .

ئۇ يېمەكلىكنى تۆت چوڭ ئۇزۇنچاق يالاققا تۆكتى . چوڭ ئىتلار
ئۈچ يالاقتىكىنى ، كۈچۈكلەر ئاز بولغاچقا بىر يالاقتىكىنى يەيتتى .
تېخى بۇيرۇق بېرىلمىگەچكە ئىتلار نەپسى تاقىلداپ كەتكەن
بولسىمۇ مىدىرلاشقا يېتىنالمىدى ، پەقەت يېڭىدىن قوشۇلغان ئاق كۈ-
چۈكلا ھېچنېمىگە قارىماي يالاق يېنىغا بېرىپ يېيىشكە باشلىدى .
چى شياۋيىن ئىلاجىسىز كۈلۈپ :

— بوپتۇ ، يېڭى كەلگەندىكى بۈگۈن شۇنداق بولسۇن ، لېكىن
مۇشۇ بىر قېتىملا ھە ! ئەتىدىن باشلاپ ھەمراھلىرىڭ بىلەن بىرگە يەي-
سەن ، — دېدى .

ئۇ قولى بىلەن ئىتلارغا تاماق يېيىش بۇيرۇقىنى بەردى .
قاراڭغۇ چۈشتى ، ئۆيلەرگە چىراغ يېقىلدى . چى شياۋيىننىڭ
نەسبەتەن پەقەت مۇشۇ ھويلىلا ئەڭ ئىللىق جاي ئىدى .

× × ×

فاڭ لىفەن ئاتا - ئانىسىنىڭ قەبرىسىگە بىردەستە گۈلنى قويدى .
يەرگە يۈكۈنۈپ ھۆرمەت بىلەن تەزىم قىلدى .
— دادا ، ئانا ، ئوغلۇڭلار سىلەرنىڭ ۋەسىيىتىڭلارنى ئورۇنداش
ئالدىدا تۇرىدۇ . سىلەر بۇنى بىلسەڭلار چوقۇم ئىنتايىن خۇشال بولىسى-
لەر ، سىلەرنى شۇنچە ئۇزۇن يىل ساقلىتىپ قويدۇم . ئوغلۇڭلارنى ئەپۇ
قىلارسىلەر .
ئۇ يەنە بىر قېتىم باش ئۇرۇپ ئاندىن ئورنىدىن تۇردى .